

Program Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra nielen ako odozva na podnety zo spoločnosti

TLAČOVÁ SPRÁVA

Bratislava 18. augusta 2023

Podtitulom 32. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra, ktorý sa uskutoční od 22. do 27. septembra 2023 v Nitre, sú *odozvy/responses*. Organizátori interpretujú tému festivalu ako záujem o veci naokolo, vedomosť o stave najbližších i sveta, ako vzájomnú interakciu, ktorá nám pomáha prežiť a nachádzať zmysel života. Tieto motívy sa prirodzene odzrkadľujú aj v hlavnom programe, ktorý tento rok tvoria 4 zahraničné tituly a 8 slovenských inscenácií.

„Téma tohtoročnej Divadelnej Nitry *odozvy/responses* nabáda skúmať reakcie tvorcov na dianie okolo nás i vlastné postoje v nás. Vyvolať odozvu je poslaním umenia. Počas sviatku umenia zvaného festival sa v interakcii mnohých návštevníkov darí napĺňať toto poslanie o to intenzívnejšie,“ objasňuje riaditeľka MF Divadelná Nitra Darina Kárová. „Nečakaná a silná je výpoveď belgických inscenácií Banské príbehy, Prijemný ostrov, Z morského dna, ako odozva na ničenie prírodných zdrojov a unikátnych miest na našej planéte. *Odozvy ekologických tém* nachádzame aj v iných inscenáciách, napríklad v inscenácii Sme krajina Divadla Jozefa Gregora Tajovského zo Zvolena. Mnohí tvorcovia dnes reflektujú tému vojny – od trójskej pred troma tisícročiami v inscenácii Hekuba Slovenského komorného divadla Martin až po horúcu súčasnosť v podobe vojny na Ukrajine s príznačným názvom Danse Macabre (Tanec smrti) v podaní pôvodom ukrajinského hudobno-divadelného zoskupenia Dakh Daughters. V ďalších dielach programu festivalu nachádzame *odozvy dejinných udalostí a príbehov historických osobností, dozvuky osudov migrantov u nás, rezonuje téma prehodnocovania tradícií a hľadania identity – privátnej i národnej, ako aj overovanie hraníc ľudskej úzkosti alebo brehov neznámej rieky,*“ dodáva Darina Kárová.

ZAHRAŇIČNÝ PROGRAM: ODOZVA NA EKOLOGICKÚ KRÍZU I VOJNOVÝ KONFLIKT NA UKRAJINE

Gros zahraničného programu predstavuje výber z tvorby belgickej umeleckej dvojice Silke Huysmans a Hannes Dereere, ktorá reprezentuje vrchol európskeho dokumentárneho divadla. Tvorcovia analyticky a zároveň umelecky približujú rôzne problémy dnešnej doby, ktoré si bežný človek nevšimne alebo

o ktorých netuší, aké sú dôležité. Na scéne pritom využívajú najnovšie technológie, pracujú s dokumentárnymi a autentickými nahrávkami, ktoré komponujú miestami až poeticky. Festival uvedie ich diela *Banské príbehy*, *Príjemný ostrov* a *Z morského dna*. Trilógia je odozvou na spoločensko-kritické, politické, ekologické témy a každá jej časť nesie závažné posolstvo. I keď všetky tri inscenácie majú primárne dokumentárno-žurnalistický charakter a ich scénická forma je skôr minimalistická, majú potenciál zasiahnuť diváka aj emocionálne, prinútiť ho premýšľať v nových kontextoch či dokonca aktivizovať.

Vrcholom zahraničného programu i celého festivalu bude unikátny kabaret *Danse Macabre (Tanec smrti)* ukrajinskej hudobnej a performatívnej skupiny Dakh Daughters, ktorá sa stala jedným z hlavných symbolov odporu proti potláčaniu ukrajinskej demokracie. Zoskupenie šiestich herečiek pod vedením režiséra Vlada Trojického sa divákovi MF Divadelná Nitra predstavilo už v roku 2016 s angažovaným kabaretom *Ruže*, v ktorom prvýkrát prinieslo tému vojnového konfliktu na východe Ukrajiny. Piesne, ktoré sa objavujú v *Danse Macabre*, sú zmesou rôznych žánrov od postpanku po ukrajinský folklór. Dakh Daughters ich na javisku prepájajú s autentickými príbehmi ukrajinských žien i s citáciami z Knihy Jób. Inscenácia je tak svedectvom o vojne i exile, obžalobou, nostalgickou spomienkou na rodnú krajinu i veľkolepou šou v jednom.

SLOVENSKÝ PROGRAM: MEDZI ODPOVEĎOU A ZODPOVEDNOSŤOU

V slovenskej sekcii prinesie MF Divadelná Nitra 2023 neobvykle vyváženú prezentáciu tvorby zriaďovaných a nezávislých divadiel. Kurátorom je tento rok divadelný kritik Miro Zwiefelhofer, ktorý sa o svojom výbere vyjadril, že je koncipovaný ako „súbor štyroch tematických línií predstavujúcich štyri výzvy, ktorých zvládnutie definuje osudy obyvateľov tejto krajiny“. Inscenácie rozdelil do štyroch spoločností fungujúcich v lepšej budúcnosti. „Spoločnosť, v ktorej nájde odozvu aj hlas slabších,“ predstavujú martinská inscenácia *Hekuba* a performatívna inštalácia *Tichým hlasom. In a Calm Voice*. „Spoločnosť rešpektujúca krajinu, ktorú obýva,“ sa zrkadlí vo zvolenskej inscenácii *Sme krajina* a v pohybovej performancii *Holding River/Držať rieku*. „Spoločnosť pútnikov“ predstavuje dielo *Púť M&H* a inscenácia domáceho Divadla Andreja Bagara *Pribina (Making of)*. Na tú nadväzuje „spoločnosť, ktorá pozná a rešpektuje svoje elity“ spolu s dielami *Endokanabinoid* nezávislého Divadla Stoka a *Kocúrkova* Slovenského národného divadla. „Prepojenie aktivít občianskej spoločnosti a umeleckej tvorby predstavuje symbiózu, ktorá je pre Medzinárodný festival Divadelná Nitra v roku 2023 príznačná. Dátum konania festivalu sa totiž po dvadsaťjeden rokoch opäť stretáva s dátumom konania parlamentných volieb, teda udalosťou, ktorá predstavuje najrozšírenejšiu a

základnú formu participácie občanov na politickom živote krajiny,“ dodáva Miro Zwiefelhofer.

V rámci „nezávislej“ štvorice súborov budú môcť diváci vidieť široké spektrum tvorivých princípov – od autorského divadla a kolektívnej tvorby cez súčasný tanec, scénickú inštaláciu až po inscenovanú udalosť. Zároveň sa z divadelných sál niekoľkokrát presunú do netradičných exteriérov. Prvým predstavením festivalu vzdajú organizátori hold jednému z emblémových reprezentantov alternatívnej scény na Slovensku režisérovi Blahovi Uhlárovi. *Endokannabinoid* je herecky presná mozaika, ktorá s ostrým sarkastickým humorom, Stoke vlastným, otvára mnoho spoločenskokritických tém. Divadlo Stoka počas svojej existencie prekonalo rôzne úskalia, doslova im zbúrali dva hracie priestory, niekoľkokrát nedostali dotácie na tvorbu. Je preto celkom príznačné, že práve po ich predstavení prebehne diskusia s názvom *Nezávislá kultúra v ohrození?*, ktorú bude moderátorsky viesť Oliver Rehák z Denníka N. Inak poňatú odozvu na to, čo sa aktuálne deje vo svete i u nás, predstaví performatívny projekt *Tichým hlasom. In a Calm Voice* súboru Uhol_92. Päť ľudí rôznej národnosti, odlišného veku a životných skúseností tu pod vedením mladej talentovanej a oceňovanej režisérky Alžbety Vrzgula skúma protest ako verejný prejav. Dôkazom, že environmentálnym témam sa venujú aj slovenskí umelci, je pohybové site-specific dielo *Holding River/Držať rieku* dvojice Eva Priečková a Katarína Poliačiková. Poetická výpoveď o stave vodnej hladiny a o jej prelínaní s našimi telami privedie divákov k brehom rieky Nitra. Inú púť zažijú návštevníci festivalu s performerkami Monikou Haasovou a Heidi Šinkovou, ktoré ju začnú od najznámejšieho nitrianskeho nákupného centra Mlyny. Performatívna udalosť *Púť M&H* v réžii Petry Fornayovej je totiž odozvou na súčasný konzumný spôsob života.

Štvoricu inscenácií zo zriaďovaných kamenných divadiel spája v rámci tematickej roviny kritickosť a angažovanosť, no zároveň všetky reprezentujú výrazne súčasný pohľad na divadlo a drámu v celom spektre inscenačných prístupov. Festival v sobotu oficiálne otvorí predstavenie *Sme krajina: príbeh ľudí, krajiny a času*, ktoré načrtáva novú líniu tvorby zvolenského Divadla Jozefa Gregora Tajovského a ktoré možno považovať za jeden z objavov minulej sezóny. Osud Slatinky, vodného diela, ktoré nikdy nevzniklo, preniesla na zvolenské javisko jedna z vrcholných predstaviteľiek súčasného českého divadla – oceňovaná režisérka Petra Tejnorová. Ďalšie dve inscenácie v slovenskom programe, nitriansku *Pribina (Making of)* a *Kocúrko* Slovenského národného divadla, spája osobnosť režiséra Rastislava Balleka, ktorý je známy svojou jedinečnou inscenačnou poetikou. Tú charakterizuje zmysel pre koherentné vrstvenie umeleckých prístupov, dôraz na vizuálne sugestívne obrazy a rovnako pútavá hudba. Jeho inscenácie sa často nesú v národnej tematike s kriticky ironickým i značne filozofickým rázom. Na festivale sa opäť predstaví aj

Slovenské komorné divadlo Martin, ktoré do Nitry pravidelne prináša herecky kvalitné, no i tematicky závažné diela. Inak to nie je ani v prípade inscenácie *Hekuba*, ktorá rozhodne patrí k vrcholom minulej divadelnej sezóny. Text írkej dramatičky Mariny Carr v réžii talentovaného a oceňovaného Lukáša Brutovského prináša príbeh, ktorý v kontraste zobrazuje dva princípy – na jednej strane mužský, dobyvačný princíp a na druhej strane obranný, ženský, ktorý ochraňuje nielen rodinu, ale aj spoločnosť vôbec.

SPRIEVODNÝ PROGRAM: OD BÚRANIA PREDISUDKOV K ANGAŽOVANOSTI

Medzinárodný festival Divadelná Nitra každý rok prináša aj bohatý sprievodný program pre veľkých i malých divákov. Okrem tradičných podujatí *KníhKupecká* či *Darujem ti tulipán* a pravidelných programových línií, ako *Divadlo mladých* a *Festival deťom*, prinesie tento rok i niekoľko novinek, ako je napríklad *Tančiareň SVET*. Stabilný formát bodu.K7 má ambíciu tancom prepájať komunity a odbúravať predsudky.

Rovnako ako v hlavnom programe i v sprievodnom možno nájsť odozvy na niektoré zo závažných problémov súčasného sveta či na aktuálne spoločenské dianie. *Festival deťom* privedie do Nitry okrem iných súborov opäť aj Divadlo na hojdačke, ktoré sa dlhodobo venuje ekologickým témam. Súčasťou pravidelnej programovej línie *Divadlo mladých* bude okrem iných diel aj výsledok spolupráce Súkromného konzervatória D. Kardoša v Topolčanoch a pražského Národného divadla v podobe diela *Rozvod – vec verejná*, ktoré je venované 30. výročiu zániku ČSFR. Po predstavení sa uskutoční diskusia na túto tému.

Prejavom občianskeho aktivizmu a angažovanosti, ku ktorým mal Medzinárodný festival Divadelná Nitra vždy blízko, je podujatie *Malá Ukrajina v Nitre*, ktoré sa uskutoční v nedeľu v priestore pri nitrianskej synagóge. Program priblíži návštevníkom Ukrajinu so všetkými jej vojnovými peripetiami, predstaví miestnych ukrajinských umelcov, premietne v premiére dokumentárny film a ponúkne špeciality ukrajinskej kuchyne. Jeho súčasťou budú aj autá, ktoré po skončení programu odídu s humanitárnou pomocou z Nitry priamo na Ukrajinu. Podrobné informácie o programe nájdete na www.nitrafest.sk.

VZDELÁVANIE A PARTICIPÁCIA

Aj počas 32. ročníka ponúka Asociácia Divadelná Nitra mnohé vzdelávacie a participatívne projekty. V4@Theatre Critics Residency je tvorivá platforma pre divadelných kritikov do 35 rokov zo Slovenska a zahraničia. Už deviatykrát budú môcť kritici navštíviť predstavenia hlavného a sprievodného programu a následne sa zúčastniť na analytických seminároch, networkingovom stretnutí, diskusiách a prednáškach. Na projekte *V4@Theatre Critics Residency* sa zúčastní dvanásť mladých kritikov z krajín V4 a Východného partnerstva, teda zo



Slovenska, Srbska, z Česka, Poľska, Moldavska, Macedónska, Albánska a Ukrajiny. Projekt budú viesť zahraniční lektori – teatrologovia Stefan Tigges a Darko Lukić.

DOBROVOLNÍCTVO

Všetkým, ktorí chcú zažiť festivalové zákulisie, prácu pri organizácii medzinárodného podujatia a stať sa súčasťou aktívnej komunity, ponúka festival možnosť stať sa dobrovoľníkom. Počas 30-ročnej existencie festivalu sa na jeho príprave zúčastnilo viac ako 1 700 dobrovoľníkov, niektorí opakovane. Všetky dôležité informácie o dobrovoľníctve na tohtoročnom festivale nájdete tu: <https://nitrafest.sk/projekty/dobrovolnici-a-prax/>.

VSTUPENKY, PERMANENTKY A OMNOHO VIAC

Vstupenky na predstavenia hlavného programu a vybrané predstavenia sprievodného programu si diváci môžu zakúpiť od 11. augusta online prostredníctvom predajnej siete [GoOut](#) a od 4. septembra aj v pokladnici festivalu (bod.K7, Štefánikova trieda 7, Nitra) v pracovných dňoch v čase od 15.00 do 17.00. V ponuke je aj limitovaný počet permanentiek na celý festival. Zakúpením *empathy vstupenky* môžu účastníci festivalu darovať kultúrny zážitok niekomu, kto si jej kúpu nemôže dovoliť. Podporiť festival môžu diváci zakúpením *mecenášskej vstupenky*. MF DN je festival priateľský k študentom a profesionálom. Študenti DF VŠMU si vstupenky zaobstarajú na základe špeciálneho kódu a preplatí ich škola. Profesionáli z radov divadelníkov a novinárov získajú vstupenky v profi zľave. Link na online predpredaj: bit.ly/3YvNP0Q

Záštitu nad Medzinárodným festivalom Divadelná Nitra 2023 prevzali ministerka kultúry Slovenskej republiky Silvia Hroncová, predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Branislav Becík a primátor mesta Nitra Marek Hattas.

Hlavný organizátor

Asociácia Divadelná Nitra

Hlavní spoluorganizátori

Divadlo Andreja Bagara v Nitre

Nitriansky samosprávny kraj

Mesto Nitra

**DIVADELNÁ
NITRA**

22 – 27 sept



Spoluorganizátori

Botanická záhrada pri SPU v Nitre; COMIN; Divadelný ústav Bratislava/Ministerstvo kultúry SR; Kníhkupectvo a antikvariát Pod Vrškom; Krajské osvetové stredisko v Nitre; Mareena, o. z.; Mier Ukrajine; Nitrianske kultúrne dedičstvo, o. z.; Sekáč je láska; Slovenská Tepláreň; Spojená škola internátna pre žiakov so zrakovým postihnutím, Bratislava; Turistické informačné centrum Nitra; Uránia; Vila K, o. z.; Za čiarou; ZŠ kniežaťa Pribinu v Nitre; ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre a ďalší

Festival z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia – hlavný partner festivalu a ďalší partneri.

Podrobnejšie informácie:

Zuzana Palenčíková
PR a mediálna podpora festivalu Divadelná Nitra 2023
Kontakt: press@nitrafest.sk, 0905 164 797

**DIVADELNÁ
NITRA**

22 – 27 sept

Projekty Asociácie Divadelná Nitra podporili



Projekty ADN z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, hlavný partner projektov.



Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá Asociácia Divadelná Nitra.



Tento projekt sa uskutočnil vďaka finančnej podpore UNICEF. Program Spoznajme sa realizuje Mesto Nitra v spolupráci s Nitrianskou komunitnou nadáciou.

Hlavní mediální partneri



Mediální partneri



Partneri

